

REVOLUȚIA ROMÂNĂ DIN DECEMBRIE 1989

Prof. Doru-Nicolae Grădinaru

Colegiul Național „Grigore Moisil”

© Doru-Nicolae Grădinaru, 2026 – Material didactic
disponibil pentru uz educațional, cu menționarea autorului.

CONTEXTUL PRĂBUȘIRII COMUNISMULUI: POLITICA

- În România, Nicolae Ceaușescu și regimul său au ignorat să înțeleagă noile tendințe geopolitice sau măcar realitățile din lumea cu care pretindeau că o concurează, Occidentul. Paradoxal, în mediul intelectual, dezbaterile cu privire la revoluția în cunoaștere și evoluția societății într-o nouă eră de dezvoltare nu au urmat aceeași tendință. Elita comunistă, văzută ca un agent al modernizării, a eșuat în înțelegerea necesităților epocii.
- A. Năstase: „În Decembrie 1989, România se afla „într-o stare departe de a fi considerată o societate modernă și dezvoltată în sensul autentic al acestor termeni.”

CONTEXTUL PRĂBUȘIRII COMUNISMULUI: ECONOMIA

- Liderii Partidului Comunist Român au adoptat o abordare axată pe efortul național pentru susținerea sistemului industrial-social al primei revoluții industriale, în timp ce au redus investițiile în domeniul specific celui de-al treilea val și al cercetării științifice.
- O consecință a acestei politici economice a fost necesitatea sistemului de a justifica utilitatea socială a unei producții pentru care, de fapt, nu exista cerere reală. O soluție găsită a fost canalizarea unor investiții masive în infrastructură (cum ar fi Canalul Dunăre-Marea Neagră și Canalul București-Dunăre).

CONTEXTUL PRĂBUȘIRII COMUNISMULUI: CRIZA ALIMENTARĂ

- Partidului Comunist Român, a anunțat o nouă serie de raționalizări la alimente. 114 ouă pe an, 20kg de fructe și struguri, 54,88kg carne, 14,8kg cartofi, 114,5kg făină, dar în realitate, cantitățile furnizate erau mult mai mici. La jumătatea anilor '80 obținerea unei cantități suficiente de carne reprezenta un efort imens.
- Românii aveau voie să folosească doar un bec de 40 wați per cameră, în iernile aspre mulți vârstnici mureau în propriile apartamente de hipotermie, puține străzi erau luminate noaptea. În anul 1986, cu scopul de a reduce utilizarea petrolului, Ceaușescu a spus că va lansa un program de creștere a cailor, deoarece transportul convențional avea nevoie de prea multă benzină.

ÎNCEPUTUL REVOLUȚIEI

- În data de 16 decembrie 1989, la Timișoara a început revoluția care avea să conducă la prăbușirea comunismului în România.
- Cu o zi înainte, mai mulți credincioși reformați au început să protesteze pașnic în jurul Catedralei Reformate din Piața Maria, împotriva unei hotărâri judecătorești care urma să determine evacuarea și mutarea pastorului reformat László Tokés în altă localitate. Această mișcare a fost extinsă și a inclus studenți, muncitori și alte persoane din oraș.

ÎNCEPUTUL REVOLUȚIEI: TIMIȘOARA

- La 16 decembrie 1989, în jurul orei 16.00, mai multe tramvaie sunt blocate de către manifestați și se strigă „Jos cu Ceaușescu!”. O parte a mulțimii merge spre căminele studențești pentru a aduna noi demonstrați. Se ajunge și la sediul Partidului Comunist Român unde au loc altercații cu autoritățile și unde se efectuează primele arestări. Până la miezul nopții, unii manifestați, printre care și pastorul László Tokés, sunt bătuți și arestați.
- Pe data de 20 decembrie 1989, protestatarii din Timișoara s-au organizat în Frontul Democratic Român. În acea dimineață, zeci de coloane de muncitori din întreprinderile orașului s-au îndreptat către Piața Operei.
- În jurul orei 11.00, generalul Ștefan Gușe a ordonat retragerea tehnicilor de luptă în cazărmi și a interzis folosirea armamentului. La aproximativ ora 13.00, coloanele de manifestați au ajuns în Piața Operei, iar militarii au început să fraternizeze cu ei. La ora 14.00, trupele militare au fost retrase în cazărmi, iar autoritățile centrale și locale nu mai exercitau autoritate asupra orașului.

REVOLUȚIA DE LA BUCUREȘTI

- Dimineața zilei de 21 decembrie 1989 aduce agitație în rândul muncitorilor din București, care sunt mobilizați pentru un miting de susținere a lui Ceaușescu. Însă, există o serie de indecizii și confuzii în ceea ce privește locul și ora desfășurării mitingului, ceea ce creează tensiune printre participanți. Ajunși în Piața Palatului, muncitorii sunt asigurați de organizatori că mitingul va avea loc.
- Cu toate acestea, în timpul discursului lui Ceaușescu, o petardă explodează, provocând panică și confuzie în mulțime. Momentul este transmis în direct la televizor, iar imaginile se răspândesc rapid, atât în țară, cât și în străinătate.

VIOLENȚELE DIN BUCUREȘTI ȘI SFÂRȘITUL REGIMULUI

- În după amiaza aceleiași zile, ajutați și de vremea frumoasă pentru perioada în cauză, centrul capitalei a fost ocupat de câteva zeci de mii de tineri care strigau: „Timișoara! Timișoara! Jos asasinul! Libertate! Libertate!
- În seara zilei de 21 decembrie 1989, regimul Ceaușescu, conștient de contestările tot mai ample, ordonă blocarea accesului în Piața Palatului și trimite trupe militare pentru a controla situația.
- Armata primește ordine clare de a folosi armele doar în situații extreme și verticale. În ciuda înnoptării, mulțimea rămâne în centrul orașului și începe să scandeze împotriva regimului. Forțele armate, având la dispoziție TAB-uri și tancuri, intervin, iar armamentul este folosit într-o manieră care ridică întrebări cu privire la implicarea armatei în deschiderea focului. În jurul orei 23:30, tancurile sparg baricada ridicată de manifestanți, iar reprimarea devine tot mai brutală.

VIOLENȚELE DIN BUCUREȘTI ȘI SFÂRȘITUL REGIMULUI

- În dimineața următoare, cea de 22 decembrie 1989, denumită și ziua finală a regimului Ceaușescu, străzile capitalei erau spălate de sânge cu ajutorul mașinilor de pompieri, iar după sinuciderea generalului Milea, Ceaușescu convoacă ultima sa ședință a Comitetului Politic Executiv.
- Între orele 10:30-11:00 Ceaușescu a fost părăsit de toate forțele de ordine din România. În seara anterioară, cuplul prezidențial a fost cazat în clădirea Comitetului Central - aceasta avea să fie ultima lor noapte petrecută acolo, o clădire simbolică pentru Nicolae Ceaușescu și regimul său.

FUGA LUI CEAUȘESCU

- În dimineața respectivă, Ceaușescu părea confuz, incapabil să înțeleagă de ce oamenii se revoltă împotriva lui. Până în ultimele momente, el a crezut că era „fiul iubit al poporului român”.
- La 11:30 a ieșit în fața mulțimii de 100.000 oameni din Piața Palatului, unde a fost huiduit și asupra lui s-au aruncat cu diverse obiecte. În jurul orei 12, Ceaușescu pleacă cu un elicopter și regimul său se prăbușește odată cu plecarea sa.

URMĂRILE REVOLUȚIEI

- Deși sunt voci care susțin că revoluția a fost o lovitură de stat sau că a fost orchestrată din spate de anumite persoane influente din eșalonul doi al Partidului Comunist Român, efectele sunt ușor sesizabile. România s-a dezvoltat cel mai mult din tot estul Europei, având în ultimul deceniu cea mai mare creștere economică din Uniunea Europeană.
- În anii 2000, România a intrat în Uniunea Europeană și în NATO, două organisme internaționale esențiale pentru dezvoltarea economică și pentru protecția militară a statului român, acestea fiind totodată garantul respectării drepturilor omului, separării puterilor în stat și pluripartitismului ce au lipsit în România mai bine de 40 de ani, acestea fiind elemente esențiale ale democrației.

Prof. Doru-Nicolae Grădinaru
Colegiul Național „Grigore Moisil”